

Nuôi tôm nước lợ - tiềm năng và thách thức

Trong nuôi trồng thủy sản nước lợ của tỉnh, tôm là con nuôi chủ lực chiếm khoảng 83% diện tích nuôi trồng thủy sản nước lợ. Những năm gần đây, đầu ra cho tôm thương phẩm ổn định đã tạo đà cho phong trào nuôi tôm phát triển. Tuy nhiên, hiện nay do khí hậu diễn biến phức tạp, thời gian chính vụ nuôi tôm liên tục có mưa, bão lũ kéo dài đòi hỏi người nuôi trong tỉnh cần có những biện pháp mới, cách làm hay mới có thể phát triển nghề nuôi tôm hiệu quả, bền vững.

KỶ 1: NHỮNG CÁCH LÀM HAY

Với tổng diện tích nuôi tôm 2.988ha, tập trung chủ yếu ở hai huyện Tiền Hải và Thái Thụy, trên địa bàn tỉnh hiện nay chủ yếu thả nuôi tôm sú và tôm thẻ chân trắng. Sản lượng tôm hàng năm đạt trên 3.300 tấn, chiếm gần 35% tổng sản lượng nuôi trồng thủy sản nước lợ; giá trị ước đạt 320 tỷ đồng, chiếm gần 50% tổng giá trị nuôi nước lợ. Có được kết quả trên là nhờ nghề nuôi tôm thường xuyên nhận được sự quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo của tỉnh và sự phối hợp, kết hợp chặt chẽ của các cấp, ngành trong tổ chức thực hiện. Đặc biệt là có sự vào cuộc tích cực của người nuôi tôm, nhất là trong việc tìm tòi, học hỏi và áp dụng những cách làm hay vào việc nuôi tôm.

Sinh năm 1983, anh Vũ Văn Cửa, thôn Bạch Đằng, xã Thái Thượng (Thái Thụy) đã sở hữu khối tài sản hàng chục tỷ đồng, với 7 ao nuôi tôm theo hướng công nghệ cao và 4 ao nuôi tôm giống và dự trữ, điều hòa nguồn nước. Theo anh Cửa, việc nuôi tôm theo hình thức quảng canh chỉ được 1 - 2 vụ/năm mà năng suất lại thấp. Thêm vào đó là chịu ảnh hưởng nhiều của thiên nhiên, năm nào bão về hoặc dịch bệnh bùng phát thì coi như mất trắng. Nuôi tôm từ năm 2011 nhưng mãi đến năm 2015, khi có điều kiện anh Cửa mới có

Thu hoạch tôm tại ao nuôi của anh Nguyễn Văn Nhân (thôn Đức Cường, xã Nam Cường, huyện Tiền Hải).

thể đầu tư cải tạo các đầm theo hướng trải bạt lót nền đáy ao và dựng khung nhà bạt ở các đầm nuôi. Cách làm này giúp chủ động giữ được nhiệt độ ở các ao nuôi cũng như hạn chế tối đa tác động của môi trường bên ngoài đối với tôm. Định kỳ, anh Cửa cập nhật những thông số về nhiệt độ, mực nước, màu nước và những thay đổi của con tôm, qua đó giúp anh nắm được những thay đổi bất thường của tôm cũng như môi trường nước để có biện pháp xử lý khi tôm bị bệnh. Với cách làm mới, năm được nhu cầu của thị trường, mỗi năm trang trại 3,5ha nuôi tôm công nghiệp đem về cho anh Cửa lợi nhuận trên

4,5 tỷ đồng; tạo việc làm thường xuyên cho 5 lao động và 10 lao động làm việc thời vụ với thu nhập bình quân 7 triệu đồng/người/tháng.

Mô hình nuôi tôm công nghệ cao được xây dựng đầu tiên ở huyện Tiền Hải do Công ty TNHH Một thành viên xuất nhập khẩu Thái Bình thực hiện tại xã Nam Thịnh. Trên diện tích hơn 100ha, mô hình được xây dựng quy mô khép kín, quy trình vận hành khoa học với số vốn đầu tư ban đầu trên 50 tỷ đồng (hiện Công ty đang nuôi thả 50ha). Ông Vũ Văn Hải, đại diện Công ty TNHH Một thành viên xuất nhập khẩu Thái Bình cho biết: Với mô hình nuôi

tôm, Công ty chỉ sử dụng khoảng 50% diện tích làm ao nuôi, diện tích còn lại được xây dựng ao ương dưỡng để kiểm soát tôm giống trong 25 - 30 ngày trước khi thả sang ao nuôi, ao lắng, ao xử lý nước... Đặc biệt, các ao nuôi đều có hệ thống bạt ngăn chim và các động vật khác xâm nhập, giữ ổn định nhiệt độ ao nuôi vào mùa đông. Điều này sẽ góp phần tránh cho tôm mang mầm bệnh đốm trắng, bị hoại tử gan tụy, khắc phục tình trạng tôm chết hàng loạt khi mới xuống giống. Nuôi tôm công nghệ cao đạt tỷ lệ thành công trên 90%, năng suất đạt trên 30 tấn/ha tăng gấp nhiều lần so với nuôi ao đất truyền thống.

Còn theo anh Nguyễn Văn Nhân, thôn Đức Cường, xã Nam Cường (Tiền Hải) thì điều anh tâm đắc nhất khi áp dụng nuôi tôm công nghệ cao là bảo đảm được điều kiện sống của tôm khi mùa đông, giúp anh thu lợi nhuận cao khi bán ra thị trường những ngày giáp tết Nguyên đán. Năm 2018, anh giành thắng lợi cả 3 vụ tôm liên tiếp trên diện tích nuôi 8 sào tôm theo công nghệ cao, chỉ riêng sản lượng vụ đông đã đạt 4 tấn, giúp anh thu lãi trên 400 triệu đồng.

Thực tế sản xuất tại các mô hình trên cho thấy, nuôi tôm công nghệ cao đã cơ bản giải quyết vấn đề kiểm soát dịch bệnh, ảnh hưởng của môi trường xung quanh... tới tôm nuôi. Đồng thời giúp người nuôi tăng năng suất, số vụ nuôi, sản lượng, chất lượng tôm từ đó cho hiệu quả kinh tế cao. Chính vì vậy, theo ông Hoàng Minh Giang, Chi cục trưởng Chi cục Thủy sản chỉ trong năm 2018, Chi cục Thủy sản đã tổ chức mở 3 lớp tập huấn chuyển giao tiến bộ khoa học kỹ thuật, 2 cuộc hội thảo đầu bờ về nuôi tôm nước lợ cho 350 lượt nông dân. Đồng thời xây dựng thành công mô hình nuôi tôm thẻ chân trắng công nghệ cao để nông dân học hỏi và nhân ra diện rộng, góp phần giúp bà con yên tâm đầu tư và nâng cao hiệu quả kinh tế trong nuôi tôm.

Ông Bùi Đức Hoàng

Phó Chủ tịch UBND huyện Thái Thụy

Những năm gần đây, nhờ có nhiều cơ chế, chính sách hỗ trợ, khuyến khích, người dân ở các xã Thái Thượng, Thụy Trường, Thụy Hà, Thụy Xuân, Thái Đô... của huyện Thái Thụy chuyển nuôi tôm thẻ từ quảng canh sang thâm canh và ứng dụng nuôi tôm công nghệ cao trong nhà bạt. Đến nay, toàn huyện có 45ha nuôi tôm thẻ chân trắng theo hình thức công nghệ cao nuôi từ 3 - 5 vụ/năm. Với năng

suất trung bình đạt từ 6 - 8 tấn/ha/vụ, cá biệt có hộ đạt từ 12 - 14 tấn/ha/vụ, lợi nhuận đạt từ 600 - 800 triệu đồng/ha/vụ.

Bà Nguyễn Thị Hồng

Phó Trưởng phòng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn huyện Tiền Hải

Huyện Tiền Hải hiện có 1.882,5ha nuôi tôm, trong đó có 1.600,5ha thả nuôi tôm sú, 282ha nuôi tôm thẻ chân trắng, sản lượng ước đạt hơn 2.300 tấn/năm. Trong đó có 60ha nuôi tôm thẻ chân trắng công nghệ cao 3 vụ/năm với tổng diện tích gần 60ha tại các xã Đông Minh, Nam Thịnh, Nam Phú, Nam Cường, Đông Hoàng. Thời gian tới, Tiền Hải chú trọng quy hoạch các vùng nuôi tôm ứng dụng công nghệ cao để thu hút các tổ chức, cá nhân có năng lực về tài chính vào đầu tư. Đây cũng là một trong những

giải pháp quan trọng góp phần thực hiện thành công cơ cấu lại ngành Nông nghiệp trên địa bàn.

(còn nữa)
PHAN LỢI

HƯNG HÀ

Bảo đảm an toàn cho lúa xuân

Hiện nay, gần 11.000ha lúa xuân của huyện Hưng Hà phát triển đồng đều. Lúa xuân sớm trong giai đoạn phân hóa đòng, làm đòng; lúa đại trà ở giai đoạn cuối đẻ nhánh, phân hóa đòng. Do ảnh hưởng thời tiết mưa ẩm kéo dài nên một số sâu bệnh hại lúa có nguy cơ phát triển mạnh, nhất là bệnh đạo ôn. Trước tình hình đó, nông dân huyện Hưng Hà đã chủ động, tích cực chăm sóc, phòng, trừ sâu bệnh hại lúa.

Theo báo cáo của Trạm Trồng trọt và Bảo vệ thực vật huyện, thời gian qua bệnh đạo ôn tiếp tục phát sinh, có nhiều vết mới trên các giống nhiễm như BC15, TBR225, nếp, Q5... tỷ lệ bệnh từ 3 - 5%, nơi cao 20 - 30%, cục bộ có nơi 50 - 70%, đặc biệt có diện tích lúa bị lùn rất nhanh. Tính đến cuối tháng 3, diện tích lúa nhiễm bệnh đạo ôn trong toàn huyện là 800ha, trong đó nhiễm nhẹ 700ha, nhiễm trung bình 90ha, nhiễm nặng 9ha, lùn 1ha, tập trung ở các xã Minh Khai, Văn Lang, Kim

Nông dân xã Hùng Dũng (Hưng Hà) phòng, trừ sâu bệnh.

Trung, Hồng Lĩnh, Thống Nhất... Ông Lê Văn Phúc, xã Thống Nhất cho biết: Gia đình cây 4 sào lúa xuân, trong đó một phần diện tích cấy bị nhiễm bệnh đạo ôn. Do thâm đồng thường xuyên nên khi phát hiện lúa bị nhiễm bệnh gia đình đã chủ động phun thuốc phòng, trừ. Đến nay, diện tích lúa nhiễm bệnh đã có dấu hiệu phục hồi tốt. Theo ông Nguyễn Văn Hùng, Giám đốc HTX SXKD DVNN xã Thống Nhất: Vụ xuân năm nay, toàn xã gieo cấy trên 300ha lúa, chủ

yếu là giống Thiên ưu 8. Ngoài ra, địa phương cũng cấy một số diện tích bằng các giống BC15, TBR225... Do ảnh hưởng của thời tiết nên từ ngày 22/3, trên một số diện tích đã xuất hiện bệnh đạo ôn trên giống nhiễm. Trước tình hình đó, HTX hướng dẫn nông dân tổ chức phun thuốc phòng, trừ sâu bệnh hại lúa. Mặc dù diện tích bị nhiễm không nhiều song mật độ khá cao từ 15 - 20%. Một số hộ dân đến nay đã phun thuốc lần 3. Nhìn chung các hộ dân đều tích cực thâm đồng

nhằm phát hiện sớm sâu bệnh để phòng, trừ hiệu quả.

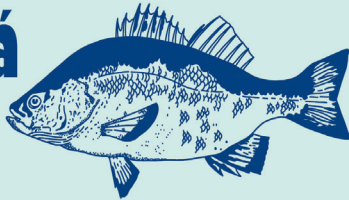
Theo bà Trần Thị Tuyến, Quyển Trăm trưởng Trạm Trồng trọt và Bảo vệ thực vật huyện: Đến cuối tháng 3, nông dân toàn huyện đã phòng, trừ bệnh đạo ôn trên lúa được 600ha. Tuy nhiên, do trong những ngày vừa qua điều kiện thời tiết thuận lợi và có một số hộ nông dân phòng, trừ không theo hướng dẫn của cơ quan chuyên môn, hoặc chưa phòng, trừ nên bệnh đạo ôn tiếp tục phát sinh, có nhiều vết mới trên các giống nhiễm, nhất là có những diện tích lùn rất nhanh. Trước tình hình trên, Trạm đã chỉ đạo, cử cán bộ xuống cơ sở nắm tình hình và hướng dẫn nông dân phòng, trừ sâu bệnh. Bên cạnh đó, khuyến cáo nông dân tăng cường kiểm tra đồng ruộng, đối với những ruộng bị bệnh có xuất hiện vết mới thì tiến hành phun thuốc kịp thời. Những ruộng bị bệnh cần giữ nước hợp lý, không để ruộng khô, không bón đạm đơn, không phun các chất kích thích sinh trưởng và phân bón qua lá. Đối với những ruộng bị bệnh nặng đã phun thuốc, cán bộ chuyên môn khuyến cáo nông dân kiểm tra, nếu còn xuất hiện vết mới thì phun lại cách lần phun

thuốc 5 - 7 ngày, đồng thời tiến hành bỏ bớt lá bị bệnh, tiêu hủy trước khi phun thuốc để tăng hiệu lực của thuốc. Nếu sau phun 3 giờ gặp mưa thì phải phun lại.

Cùng với hướng dẫn của ngành chuyên môn, huyện Hưng Hà cũng chỉ đạo các địa phương trong huyện tập trung lãnh đạo, chỉ đạo, triển khai công tác phòng, trừ sâu bệnh kịp thời, sát thực tế đối với mỗi địa phương. Các phòng, ngành liên quan, HTX các xã, thị trấn tuyên truyền, hướng dẫn nông dân dùng các loại thuốc đặc hiệu đúng chủng loại, pha theo liều lượng hướng dẫn và phòng, trừ theo thời gian quy định để tăng hiệu quả trên lúa. Thường xuyên thăm đồng, điều tiết mực nước hợp lý để lúa xuân phát triển. Ngoài ra, huyện cũng chỉ đạo các phòng, ngành, đơn vị liên quan phối hợp với các xã, thị trấn tăng cường kiểm tra của hàng kinh doanh thuốc bảo vệ thực vật, cung ứng các loại thuốc bảo đảm chất lượng. Phát hiện, xử lý nghiêm các trường hợp buôn bán kinh doanh thuốc bảo vệ thực vật không nằm trong danh mục theo quy định của pháp luật, góp phần bảo vệ an toàn cho sản xuất vụ xuân.

MAI THƯ

Phòng và trị bệnh cho cá thời điểm giao mùa

Trong thời điểm giao mùa thời tiết diễn biến phức tạp làm ảnh hưởng đến môi trường nước trong ao nuôi. Vì vậy, trong nuôi trồng thủy sản vấn đề phòng bệnh được đặt lên hàng đầu theo nguyên tắc “Phòng bệnh là chính, chữa bệnh khi cần thiết”.

1. PHÒNG BỆNH CHO CÁ

Xây dựng ao nuôi: Chọn địa điểm nuôi trước tiên nguồn nước sạch sẽ không độc hại với động vật thủy sản. Không có các nguồn nước thải công nghiệp, dân sinh đổ vào. Ao nuôi nên có cống cấp và thoát nước riêng biệt.

Cải tạo ao đầm trước khi thả nuôi: Tẩy dọn ao trước khi nuôi động vật thủy sản bao gồm tát cạn, nạo vét bùn đáy, tu sửa bờ ao, dọn cỏ rác, phơi khô đáy ao, dùng vôi bột 7 - 10 kg/100m² đáy ao để diệt trừ dịch hại.

Quản lý chất lượng nước trong quá trình nuôi: Trong suốt quá trình nuôi cần phải giữ vệ sinh trại, ao đầm nuôi để đảm bảo chất lượng nước tốt, tránh sự tích tụ của các chất hữu cơ, hợp chất nitơ,..... quản lý pH, oxy độ kiềm trong khoảng thích hợp.

Tiêu diệt nguồn gốc gây bệnh cho cá

- + Mua cá giống đã được kiểm dịch tại các cơ sở có uy tín, các loại cá giống được vận chuyển từ nước ngoài về cần phải có nguồn gốc rõ ràng và phải được kiểm dịch của các cơ quan có thẩm quyền tránh việc lây lan mầm bệnh;
- + Dùng dung dịch nước muối NaCl 2 - 4% (2 - 4kg/100l nước) tắm cho cá từ 5 - 10 phút;
- + Ngoài ra tùy từng trường hợp cụ thể có thể sử dụng hóa chất, kháng sinh phù hợp.

Khử trùng thức ăn và nơi cho ăn

- + Thức ăn là động vật tươi sống cần được sát trùng bằng muối ăn;
- + Thức ăn là thực vật (cỏ, lá,...) cần rửa kỹ tránh nhiễm thuốc trừ sâu và hóa chất;
- + Cần vớt bỏ thức ăn thừa sau mỗi ngày cho ăn, định kỳ khử trùng nơi cho ăn, sàng ăn bằng vôi bột, Formalin hoặc nước muối.

Khử trùng dụng cụ: Sinh vật gây bệnh có thể theo dụng cụ lây lan bệnh từ ao này sang ao khác, dụng cụ nên dùng riêng biệt cho từng ao. Nếu không đủ dụng cụ sau mỗi lần sử dụng cần phải khử trùng bằng nước muối, Formalin hoặc thuốc tím.

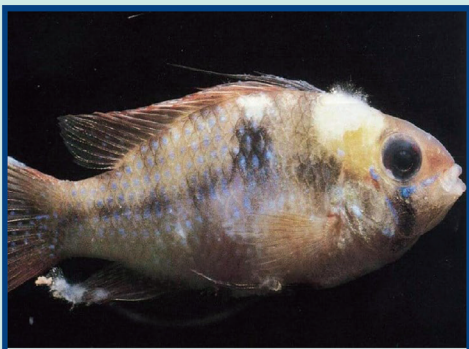
Dùng thuốc phòng bệnh trước mùa bệnh: Phần lớn các loại bệnh trong nuôi trồng thủy sản xuất hiện theo mùa; Do đó, trước mỗi mùa bệnh, cá cần được cho ăn phòng bằng thuốc Tiên đặc trước một tháng để phòng bệnh cho cá, lượng dùng 100 gam/100kg cá/1 ngày, cho ăn 3 ngày liên tục đồng thời bổ sung thêm vitamin. Bón vôi bột trước và sau mùa bệnh của cá định kỳ 2 - 3 kg/100m³ nước ao/tháng. Trong mùa bệnh 4 - 6 kg/100m³ nước ao/10 - 15 ngày.

Tăng sức đề kháng cho cá

- + Cần chọn những con giống khỏe mạnh, không bị xây xát, không dị hình. Khi nuôi cá thịt không nên nuôi con giống có kích cỡ quá bé, không nên nuôi quá dày.
- + Cho cá ăn đủ chất, đủ lượng, thức ăn không bị hư thối, không nên để cá bị đói. Cho cá ăn theo phương pháp 4 định (thời gian, vị trí, chất lượng thức ăn và số lượng thức ăn).
- + Tăng cường chất dinh dưỡng: Cho ăn đủ chất, bổ sung thêm một số chất vi lượng để tăng cao sức đề kháng cho cá như: Vitamin (C, B6, E, A).
- + Đánh bắt vận chuyển cá nên nhẹ nhàng, tránh xây xát cho cá.
- + Nâng cao khả năng miễn dịch cho cá: Chọn giống có tính miễn dịch cao; sử dụng vắc-xin để tăng khả năng miễn dịch ở cá.

2. TRỊ BỆNH CHO CÁ

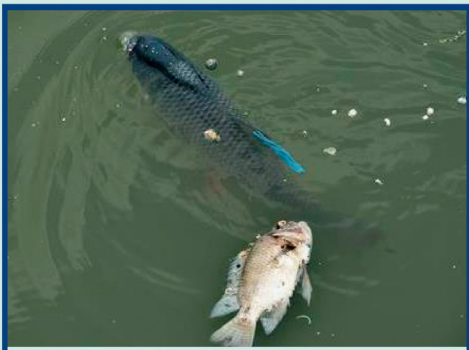
Nguyên tắc trị bệnh cho cá: Việc trị bệnh nên dựa trên việc chuẩn đoán bệnh chính xác, cùng với sự tính toán chi phí chữa trị xem có lợi hay không. Trong quá trình nuôi cá thường gặp một số loại bệnh như sau:

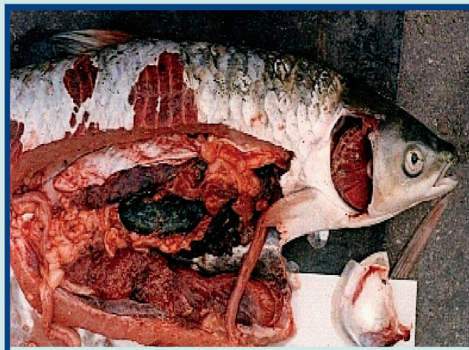
BỆNH NẤM THỦY MI
Khi mắc bệnh, trên da cá lúc đầu có các vùng trắng xám, đó là các sợi nấm nhỏ mềm, sau đó nấm phát triển thành các bụi trắng như bông, bệnh phát mạnh vào giai đoạn chuyển mùa từ xuân sang hè đặc biệt là cá rô phi hay bị nhiễm bệnh. Để trị bệnh này có thể dùng Methylen 2 - 3g/m³, KMNO4 1-2g/m³ tắm cho cá và lặp lại 2 lần/tuần.

HỘI CHỨNG LỞ LOÉT CỦA CÁ
Khi mắc bệnh, trên thân cá có các vết lở loét ăn rất sâu vào cơ thể và gây cho cá chết hàng loạt hay gặp ở cá trắm cỏ, cá rô phi. Để trị bệnh này người nuôi dùng vôi bón với liều lượng 4 - 5 kg/100m³ nước ao, thay nước định kỳ, quản lý tốt chất lượng nước trong ao nuôi.

BỆNH TRÙNG BÁNH XE
Khi bị bệnh cá bơi lội không định hướng, nổi từng đàn trên mặt nước, da màu xám, trên thân có nhiều nhớt màu trắng đục, mang bạc trắng, sau đó chết. Tất cả các loại cá đều dễ mắc bệnh này, thường mắc vào mùa xuân và thu. Để trị bệnh người nuôi nếu có điều kiện nên thay toàn bộ nước trong ao, đồng thời khử trùng nước thay, tắm cá trong dung dịch Formalin 200 - 300 mg/m³ nước trong vòng 30 - 45 phút.

BỆNH ĐƯỜNG RUỘT
Bệnh thường xuất hiện quanh năm, tập trung vào cuối mùa xuân, đầu mùa hè xuất hiện chủ yếu trên đối tượng cá trắm cỏ. Cá kém ăn hoặc bỏ ăn, bơi lội đồ trên tầng mặt, da cá tối màu, cá mất nhớt khó rập, mắt lồi, hậu môn viêm xuất huyết, bụng và hậu môn sưng to, các vây xơ rách, các vây tia rụng dần, phân cá dạng thun dài theo dây bầy nhầy, tỷ lệ chết từ 40 - 90%. Khi cá bị bệnh dùng thuốc Tiên đặc 1kg/tấn cá/1 ngày, cho ăn 5 - 7 ngày liên tục, thuốc được trộn vào rau, cỏ, thức ăn nấu chín để nguội hoặc trộn vào thức ăn tổng hợp trước khi cho ăn.